

**Απαντήσεις της Ιωάννας Φωκά σε ερωτήσεις Ν.Νικολίζα
για τα «ΕΠΙΚΑΙΡΑ» 28.10.2011**

Ερ. Κυρία Φωκά, αλήθεια πως νοιώθετε που φέρετε μια τέτοια ιστορία;

Απ. Κύριε Νικολίζα σε περιόδους κρίσεων χρειάζονται φωτισμένες ηγεσίες για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα. Ευχαριστώ τα «Επίκαιρα» για την δυνατότητα που μου έδωσαν να θυμηθούμε σήμερα τις ιστορικές στιγμές του Ιωάννη Μεταξά. Αισθάνομαι τιμή και υπερηφάνεια γιατί έχω ως πνευματική κληρονομιά ότι πιά σπανιο και πολύτιμο υπάρχει, την ιστορία του ανθρώπου που πολέμησε με θάρρος και αξιοπρέπεια, για την τιμή, την ελευθερία και την Δόξα της Ελλάδος. **«Δι' ένα Έθνος μικρόν και ολιγάριθμον όπως είναι η Ελλάς, η Εθνική υπερηφάνεια είναι το πρώτιστον καθήκον» έλεγε.**

Γεννήθηκα και έζησα με τις αρχές και τις αξίες του Ιωάννη Μεταξά, την πίστη του ότι το ήθος και το πνεύμα έχει πάντα μεγαλύτερη αξία από την ύλη. Συγχρόνως αισθάνομαι ευθύνη και χρέος προς την μνήμη του, όπως την σεβάστηκαν η υπέροχη σύζυγός του Λέλα, η μητέρα μου Νανά και η θεία μου Λουκία, η μεγαλύτερη κόρη του. Ήμουνα παιδάκι όταν έγινε η πρώτη δωρεά της Βιβλιοθήκης του προς τη Βουλή των Ελλήνων, το 1945, και αργότερα πολλών προσωπικών του αντικειμένων, υπό τον όρο να αποτελέσουν **ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ**. Με οικονομικές θυσίες εξέδωσαν το Ημερολόγιο του, δώρισαν το αρχείο του στα Γ.Α.Κ, η ψηφιοποίηση του οποίου έγινε πρόσφατα με δικά μου έξοδα, όταν διαπίστωση την απώλεια ορισμένων φακέλων. Διατήρησαν την ιστορική οικία του «ΟΧΙ» προσιπή στο κοινό. Συνεχίζω το έργο τους στη μνήμη Του.

Ερ. Μέσα στο βιογραφικό σας μιλάτε για κακοποίηση της ιστορίας του παππού σας...

Απ. Κακοποίηση ενός ιστορικού προσώπου αποτελεί, κατά τη γνώμη μου, η εκ μέρους ιστορικών ερευνητών σκόπιμη αλλοίωση των προθέσεων του, η αποσιώπηση των ιστορικών συνθηκών και συγκυριών που τον ανέδειξαν στην ηγεσία και η παραποίηση του έργου και των στόχων του. Η διαστροφή της αλήθειας δεν απειλεί μόνο τους πρωταγωνιστές της ιστορίας, γίνεται ολέθρια για τη συλλογική ιστορική μνήμη ενός λαού. Υπάρχουν δημοσιεύματα από ακαδημαϊκούς και καθηγητές που μειώνουν την προσωπικότητά του και αφανίζουν το έργο του, εξυπηρετώντας πολιτικές ή προσωπικές σκοπιμότητες. Μία ολοκληρωμένη βιογραφία του Ιωάννη Μεταξά και η συμβολή του στον πόλεμο του 1940-41 δεν έχει ακόμα γραφεί. Η ιστοριογραφία έχει διαποτίσει και τη λογοτεχνία δημιουργώντας μία μεγαλύτερη παραμόρφωση του προσώπου του. Ο νόμος δεν προστατεύει τα ιστορικά πρόσωπα από κάθε είδους διαστροφή της αλήθειας.

Δημιούργησα τον ιστοσελίδα www.ioannismetaxas.gr όχι για υπερασπιστώ τα αυτονόητα αλλά για να γίνει προσιτό, ιδίως στους νέους, δυσεύρετο αρχαιακό υλικό, όπως η αρθρογραφία του Ι. Μεταξά με τον Ελ. Βενιζέλο 1934-5 για τον Εθνικό Διχασμό.

Ερ. Αλήθεια, τι σας είχε μεταφέρει η μητέρα σας ως προς τον χαρακτήρα του παππού σας;

Απ. Παρόλο που δεν γνώρισα τον παππού μου, ζει μέσα μου η εικόνα του από τις αναμνήσεις της γιαγιάς μου, και της μητέρας μου, που πάντα μιλούσαν για το φωτεινό και γεμάτο γλυκύτητα βλέμμα του, το πόσο τρυφερός και στοργικός πατέρας ήταν, τον ήρεμο και λογικό ύφος με το οποίο νουθετούσε τα παιδιά του και το πόσο συστηματικά ασχολήθηκε με την πνευματική και ηθική ανάπτυξη τους όσο και με την υγεία και άθλησή τους. Υπάρχει η αλληλογραφία τους που φανερώνει όλο τον συναισθηματικό του πλούτο. Όταν βρισκόταν όλη η οικογένεια εξορία στην Κορσική και Ιταλία το διάστημα μεταξύ 1917 και 1920, έφτιαξε μόνος του ένα αλφαβητάριο για να μάθουν τα παιδιά του σε ηλικία πέντε έξη ετών ελληνικά.

Μνήμες έχω και από φίλους που τον έζησαν από κοντά. Τακτικά επιζητούσε το διάλογο με ειδήμονες για να ελέγξει βαθύτερα τις σκέψεις του και να καταλήξει σε αποφάσεις. Το «ΟΧΙ» δεν το κουβέντιαζε ιδιαίτερα με την οικογένεια του, αφού φανερά, με νουθεσίες και έργα, απευθυνόταν προς όλους, κτίζοντας από το 1936 συνοχή, ομοθυμία και αισιοδοξία, ως στοιχεία απαραίτητα για την ευημερία και την άμυνα.

Ερ. Πολεμήθηκε ο Μεταξάς για το "όχι" που είπε ή δοξάστηκε;

Απ. Πολεμήθηκε και Δοξάστηκε. Δοξάστηκε από τους απλούς ανθρώπους, όχι όμως από τα πολιτικά κόμματα δημόσια. Κάποια αγάλματα που στήθηκαν με ιδιωτική πρωτοβουλία δεν είναι πια στις βάσεις τους. Υπουργοί και Πρωθυπουργοί δεν αναφέρουν την 28^η Οκτωβρίου το όνομά του, όχι μόνο για τον υποδειγματικό τρόπο που διαχειρίστηκε και οργάνωσε την άμυνα της Ελλάδος αλλά ούτε για τα πρωτοποριακά μέτρα και τους νόμους, που θεσπίστηκαν και λειτούργησαν μέσα σε τέσσερα χρόνια. Μέτρα που ισχύουν ακόμη σήμερα. Καταπολέμησε την ανεργία, και μόλις εξεράγη ο Ευρωπαϊκός πόλεμος (1.9.39) σημειώνει. **9.9.39 Βιομήχανοι απολύουν εργάτες των. Τους ηπείλησα ότι θα δημεύσω τα εργοστάσιά των αν δεν τους ξαναπάρουν όλους.** Φορολόγησε τους εφοπλιστές, και έλαβε μέτρα για την δίκαιη κατανομή του πλούτου, την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων με το Ι.Κ.Α. Η αλληλεγγύη εκπορευόταν από τους δυνατούς οικονομικά προς τους αδύνατους. Φρόντισε τις τιμές στο λάδι, την σταφίδα, τον καπνό, για να εξασφαλίσει τις εξαγωγές και το συνάλλαγμα. Δεν άφησε ούτε ένα τομέα της διοίκησης που να μην βάλει την σφραγίδα του με επιτυχία.

Ερ. Η ιστορία πάντως τον δικαίωσε, μιας και ο Μεταξάς "έκοψε" τον δρόμο των κατακτητών. Σήμερα ο δρόμος αυτός βέβαια είναι ανοικτός και τα αποτελέσματα είναι εμφανή. Έτσι δεν είναι;

Απ. Η ιστορία δικαίωσε την εξωτερική πολιτική του γιατί ήταν θεμελιωμένη στην αδιαπραγμάτευτη αρχή της Εθνικής Κυριαρχίας. Και Το «ΟΧΙ» έφερε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, την ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων. Σήμερα όμως η λήθη των πραγματικών ιστορικών συγκυριών εκείνης της εποχής δεν βοήθησε στο να συνειδητοποιήσουν οι επόμενες γενεές τη σημασία που είχε, η πρόβλεψη, η οργάνωση, η πειθαρχία, η προετοιμασία και ο σεβασμός στους νόμους. Έτσι έμεινε ο δρόμος ανοικτός και ήλθε η ώρα η Ύβρις να αντιμετωπίσει την Νέμεση.

Ερ. Σε ένα σημείο στην ιστορία του παππού σας αναφέρετε: "Με διορατικό πνεύμα προείδε τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, με επιτελικό πνεύμα και πρόνοια σε όλους τους τομείς, οργάνωσε την στρατιωτική και ηθική άμυνα της Ελλάδας και την ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική της". Πιστεύετε ότι χωρίς δικτατορία δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί ο στόχος του "Οχι";

Απ. Το «ΟΧΙ» του Μεταξά φέρει την υπογραφή του. Χωρίς την Δικτατορία του δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί ο δικός του στόχος. Ένα άλλο διαφορετικό ΟΧΙ είναι πιθανόν να είχε ακουστεί, με άγνωστες συνέπειες και αποτελέσματα. Η ακυβερνησία όμως που προηγήθηκε από το 1922 έως το 1936, με 16 κυβερνήσεις, κινήματα και επαναστάσεις, δεν παρέχει τις απαιτούμενες εγγυήσεις για να υποθέσουμε μία σοβαρή εναλλακτική λύση, όταν μάλιστα κατά κοινή παραδοχή ο πολιτικός κόσμος ήταν ξεπεσμένος και διηρημένος.

Ερ. Τι άποψη διατυπώνει για το "Οχι" και ποια ήταν η ψυχολογία του πριν και κατόπιν αυτού;

Απ. Το «ΟΧΙ» είναι η «φοβερή απόφασή του», όπως την χαρακτηρίζει ο ίδιος στο Ημερολόγιό του, τον Μάρτιο του 1939. Την κάνει επίσημη όταν 15 μέρες αργότερα, στις 7 Απριλίου η Ιταλία εισβάλλει στην Αλβανία. Τότε την ανακοίνωσε επισήμως σε εφημερίδες, σε πρεσβευτές, σε υπουργούς Εξωτερικών, Ιταλούς, Γερμανούς και Συμμάχους. Επέλεξε την ουδετερότητα, αλλά ήταν έτοιμος να αμυνθεί από τότε σε παράταξη με τους Συμμάχους. Η απόφασή του, που ήταν αποτέλεσμα Εθνικής Συνειδησης, στρατηγικής γνώσης, πολιτικής διάρασης, θάρρους και βαθιάς γνώσης της ιστορίας, αναλύεται στην συνέντευξη της 30^{ης} Οκτωβρίου προς τους ιδιοκτήτες και αρχισυντάκτες των αθηναϊκών εφημερίδων, όπου και το «ΟΧΙ» είναι διατυπωμένο. Σύνθετα συναισθήματα κατακλύζουν το Ημερολόγιό του από τον Απρίλιο του 1939 όταν πλέον βλέπει καθαρά την Ιταλική επιβουλή. Από τη μία ελπίζει μήπως τη γλυτώσουμε όντας ουδέτεροι, από την άλλη είναι αποφασισμένος για όλα όπως δηλώνει 28.9.39. **«Έχω απόφαση να αρνηθώ και να αντισταθώ»**. Δάκρυα τον κατακλύζουν στο τορπιλισμό της Έλλης. Στις 3.9.40 **«Απεφάσισαν να μας κτυπήσουν; και οι δύο αυτή την φορά. Ότι και νάναι θα πέσωμεν σαν ήρωες»**. 2.10.40 **«Είμαι αποφασισμένος για κάθε θυσία υπέρ της τιμής της Ελλάδος»**. 4.1.41 **«...Να υποταχθόμεν εις Χίλτερ! καλύτερα να αποθάνωμεν»**.

Ερ. Στην ιστορία που έχετε αποτυπώσει στην ιστοσελίδα για τον παππού σας αναφέρετε ότι η υγεία του κλονίστηκε και ουσιαστικά θυσιάστηκε προκειμένου οι ξένες χώρες να μην μάθουν ότι ήταν άρρωστος δεν πήγε σε νοσοκομείο...

Απ. Όταν αρρώστησε έμεινε στο σπίτι του όπως και σε προηγούμενες αδιαθεσίες, αλλά τώρα γιατί η κατάσταση του στρατού τον ενδιέφερε απόλυτα όσο και το ηθικό του λαού, **«τα παιδιά του, που πολεμούσαν στα χιόνια»**. Ήταν ένας εξαντλημένος οργανισμός, στα βιολογικά όριά του, με όλη την ευθύνη επάνω του.

Ερ. Τι πίστευε για την μετά το "Οχι" εποχή; Ονειρευόταν μια άλλη Ελλάδα;

Απ. Τα γράφει όλα στο Ημερολόγιό του. Γνώριζε ότι η Ελλάδα δεν θα τα βγάλει πέρα σε περίπτωση Γερμανικής επίθεσης. Πολιτικά δεν θεωρούσε τη Δικτατορία ικανοποιητικό πολίτευμα. Άρχισε να συντάσσει Σχέδιο Συντάγματος για την διαδοχή του, πριν την 28^η Οκτωβρίου 1940. Το ολοκλήρωσε τον Δεκέμβριο μετά την είσοδο του στρατού στο Αργυρόκαστρο. Υπάρχει στα Γ.Α.Κ. και στην ιστοσελίδα με τίτλο «ΤΟ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ».

